

Rijksoverheid

Rabobank

Intentieovereenkomst tussen het Ministerie van
Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en
Rabobank met betrekking tot het Revolverend
Fonds Energiebesparing

11 Juli 2013

Betrokken partijen

Initiatiefnemer: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties ("BZK")

Beoogd co-financier: Coöperatieve Centrale Raiffeisen-Boerenleenbank B.A. ("Rabobank")

Introductie

- In het Woonakkoord 2013 hebben het kabinet, VVD, PvdA, D66, CU en SGP afgesproken dat een revolverend fonds energiebesparing ("RFE") wordt opgezet voor de financiering van energiebesparende woningaanpassingen uitgevoerd door enerzijds eigenaar-bewoners en anderzijds verhuurders

De totale bijdrage van BZK aan het RFE is EUR 150mln, te verdelen over het eigenaar-bewoners deel en het verhuurders deel. In het Woonakkoord is de voorwaarde opgenomen dat marktpartijen voor de twee doelgroepen in totaal EUR 450mln aanvullend vermogen leveren om een impuls aan de woningmarkt van circa EUR 600mln te realiseren

- BZK heeft de intentie om in 2013 te starten met RFE voor eigenaar-bewoners. Teneinde de mogelijkheden van cofinanciering te verkennen heeft BZK aan de hand van een concreet voorstel gesproken met de meeste Nederlandse banken. Alleen Rabobank heeft tot nu toe te kennen gegeven bereid te zijn om zich in de voorfase van dit initiatief te willen committeren. Rabobank onderschrijft de wenselijkheid van verduurzaming van de woonvoorraad
- De kerngedachte voor de doelgroep eigenaar-bewoners is dat vanuit het fonds laagrentende leningen (qua voorwaarden vergelijkbaar met de bestaande duurzaamheidslening) worden verstrekt aan eigenaar-bewoners om energiebesparende aanpassingen in of aan de woning te financieren
- Het uitgangspunt hierbij is een aantrekkelijke en betrouwbare lening voor de consument. Daarbij wordt ook gekeken in hoeverre samenwerkende eigenaar-bewoners (bijv. verenigingen van eigenaren) gebruik kunnen maken van de Duurzaamheidslening
- Het is mogelijk om bij de verdere ontwikkeling RFE daarnaast andere financieringsproducten voor energiebesparing binnen het fonds te ontwikkelen. De bedragen die Rabobank daarbij eventueel ter beschikking zal stellen zijn altijd onder voorbehoud van een goede propositie voor de klant (dit geldt overigens ook voor de bijdrage van de rijksoverheid) en een acceptabel risicoprofiel (o.a. beleid klantacceptatie) alsmede rendement voor de bank en andere voorwaarden inherent aan wet- en regelgeving en beleid binnen Rabobank.

Bijdrage van Rijksoverheid

- BZK heeft het voornemen om namens de Rijksoverheid EUR 75mln beschikbaar te stellen voor RFE voor het eigenaar-bewoners deel, waarvan EUR 50mln in 2013. Hierbij geldt de voorwaarde dat tegenover 1 deel rijksgeld in het fonds 3 delen

marktgeld staan

- De bijdrage van BZK kan gedeeltelijk worden aangewend als risicodragend kapitaal en als bijdrage in de lage rente voor de consument
- Operationele resultaten van het fonds (saldo van baten en lasten van het fonds) zijn voor de verschaffer(s) van het risicodragend vermogen. Bij verliezen boven die buffer komen deze voor rekening van de vreemd vermogensverschaffers

Kenmerken van Duurzaamheidslening

- **Laagrentend** Vaste rente van circa 3%-punt onder de marktrente (vergelijkbaar met de rente van de huidige gemeentelijke duurzaamheidsleningen van SVN¹)
- **Hoofdsom** EUR 2.500 tot EUR 25.000
- **Looptijden** Voorlopig voorstel: 7 jaar voor leningen tot EUR 7.500
10 jaar voor leningen van EUR 7.501 – EUR 25.000
De optie van een 15 jaars looptijd wordt nog besproken tussen Rabobank, BZK en de fondsbeheerder, waarna een voorstel volgt inzake de maximale looptijd.
- **Aflossing** Annuitair
- **Doelmatigheid** Lijst met toegestane duurzame woningaanpassingen wordt door BZK opgesteld

Intentieovereenkomst BZK en Rabobank

Aangezien zowel BZK als Rabobank de wenselijkheid van verduurzaming onderschrijven is het de bedoeling van deze partijen het RFE op te richten. Voornamelijk dient uitgezocht te worden of en hoe dit bereikt kan worden. Zodoende komen zij het volgende kader overeen:

- BZK en Rabobank onderzoeken gezamenlijk de opzet van het RFE om te bepalen onder welke condities de oprichting ervan mogelijk is. Indien hier een gezamenlijk positief beeld over ontstaat, dan spannen het Rijk en Rabobank zich ervoor in dat de eerste aanvragen voor leningen nog dit jaar ingediend kunnen worden
- Aan alle nationale en internationale regelgeving dient voldaan te worden. Aangezien het fonds krediet gaat verstrekken moet o.a. voldaan worden aan de Wft (wat o.a. betekent dat de fondsbeheerder over een AFM vergunning dient te beschikken)
- De distributie en de productvoorwaarden van de Duurzaamheidslening dienen te voldoen aan de eisen van de Wft en het beleid van Rabobank met betrekking tot producten voor particulieren

¹ Op dit moment zijn de rentes voor die duurzaamheidslening met deze formule bekend op ongeveer 2,5 %.

- BZK zal de fondsbeheerder vragen een aantoonbaar haalbaar distributieplan op te stellen met daarin garanties voor kwaliteitsborging en onderbouwing van de (operationele) mogelijkheden voor opschaling
- Het risicoprofiel van het RFE dient dusdanig laag te zijn dat de financiering onder gunstige marktconforme voorwaarden kan geschieden.
- Jaarlijks, of bij een productie van 50 miljoen euro- welke tijdstip eerder komt- zal er een evaluatie worden gemaakt opdat alle partijen kunnen bepalen of het RFE op de goede weg zit
- Andere financiers kunnen ook meedoen aan de financiering middels een openbare inschrijving. Doelstelling is een zo goedkoop mogelijke, doch voor de financiers verantwoorde, financiering aan te kunnen bieden aan de consument

Bijdrage Rabobank

- Rabobank wil een actieve rol op zich nemen bij de distributie van de Duurzaamheidsleningen in de vorm van doorverwijzing naar het RFE
- Indien aan de voorwaarden die Rabobank stelt voor de financiering wordt voldaan, heeft Rabobank de intentie om, een financiering van EUR 150 miljoen aan het RFE aan te bieden.
- Rabobank zal zich ervoor inzetten een draagvlak te creëren zodat ook andere financiers via een open inschrijving kunnen deelnemen aan het RFE.
- De open inschrijving voor andere financiers gaat uit van een door BZK, Rabobank, en eventueel EIB, in samenspraak met de fondsbeheerder uitontwikkelde financieringsstructuur en –instrument. Om de belangen goed te waarborgen is het wenselijk dat Rabobank participeert in de structuur. Zodoende krijgt zij bij de open inschrijving een right of first refusal voor EUR 30 miljoen tegen de condities van de laagste bieding voor het fonds. Dit betekent dat, indien andere financiers dan Rabobank een lager bod hebben uitgebracht voor de financiering van de 150 mln dan het bod van Rabobank, voor dat bedrag Rabobank de mogelijkheid krijgt om een financiering van 30 mln. aan het fonds te verstrekken.

Bezoldiging en bijdragen van derden

- Externe kosten voor de oprichting van RFE worden gedragen door de Rijksoverheid en mogelijk de fondsbeheerder, waarbij voor de Rijksoverheid een nader te bepalen maximum van toepassing is

Voorlopige processtappen met beoogde planning onder voorbehoud

- BZK werkt samen met de fondsbeheerder de lening voor eigenaar-bewoners uit in samenspraak met Rabobank en stelt de business case op voor het fonds, op basis waarvan het kredietrisico van de propositie kan worden beoordeeld en kan worden bepaald wie welk deel van het risico zal dragen.
- Financieringsstructuur van het RFE wordt door Rabobank en BZK uitgewerkt waarbij rekening wordt gehouden met de uiteindelijke Duurzaamheidslening en te kiezen partijen
- BZK en Rabobank kondigen hun duurzame samenwerking met betrekking tot het RFE aan in een gezamenlijke persconferentie

DIVERS

- Deze intentie overeenkomst ziet op de verkenning door partijen van mogelijkheden omtrent het RFE. Elk der partijen kan op ieder moment aangeven de verkenning te staken. Er zullen dan geen verplichtingen tussen partijen bestaan.
- Partijen zullen vertrouwelijk informatie die hen ter beschikking komt in verband met het onderwerp van deze intentie overeenkomst ook als zodanig behandelen.
- BZK en Rabobank stemmen alle communicatie over het RFE af en zullen geen mededelingen doen over de andere partij zonder afstemming met die partij. Hieronder wordt in het bijzonder verstaan de Kamerbrief die aan de Tweede Kamer verstuurd zal kunnen worden.
- Op deze intentie overeenkomst is Nederlands recht van toepassing. Eventuele geschillen die in verband met deze intentie overeenkomst mochten ontstaan zullen worden voorgelegd aan de rechter te Utrecht.

De minister voor Wonen en Rijksdienst,   Directeur particulieren Rabobank Nederland,

drs. S.A. Blok

dhr. H.nagel